

Datum besluit B&W 19-12-2017
raadverg. d.d. 06-02-2018
Agendapunt nr. 14
Portefeuillehouder(s) N. Dierdorp - Financiën, Onderwijs, Personeel & Organisatie
B.D. Lugthart - Sociale zaken, Zorg en Volksgezondheid
Redacteur Ad Baan
Doorkiesnummer (06) 55 36 47 40
Afdeling Beleid Sociaal Domein
Coursanummer 17.125049

Aan de Raad,

1. Onderwerp
Uitwerking toekomstscenario's DSW Rijswijk e.o.
2. Voorstel
 1. Instemmen met het ondertekenen van de intentieverklaring door het college
 2. Het college verzoeken de opheffing van de gemeenschappelijke regeling uit te werken en hiervoor te komen met een plan van aanpak

Inleiding

Het Algemeen Bestuur van DSW heeft in 2016 adviesbureau IROKO opdracht gegeven een aantal omschreven en financieel onderbouwde strategische scenario's voor de toekomst van DSW uit te werken. Deze uitwerking is gedeeld met de gemeenteraad en besproken in het eerste forum van 22 november 2016. Het Dagelijks Bestuur is vervolgens aan de slag gegaan met de uitwerking van het toekomstscenario voor DSW. De financiële situaties en de noodzaak om deze helder te krijgen, heeft ervoor gezorgd de uitwerking van het toekomstscenario in een lager tempo is voortgezet. In dit voorstel gaat het college in op de uitwerking van het toekomstscenario en doet hiervoor een voorstel aan de raad.

Het raadsvoorstel is al volgt opgebouwd:

1. Toekomstscenario
2. Governance vraagstuk
3. Inkoop bij toekomstig werkbedrijf
4. Uitkomsten IROKO-rapport onderzoek andere governance
5. Re-integratie en nieuw beschut
6. Conclusie en voorstel

1.Toekomstscenario

Het forum heeft op 22 november 2016 haar voorkeur uitgesproken voor de beleidslijn van het toekomstscenario 'Het gezamenlijke lokale netwerkbedrijf'. In dit scenario wordt voor het meest kwetsbare deel van de doelgroep werkplekken zoveel mogelijk lokaal georganiseerd in een maatschappelijke context. Hiervoor wordt nauw aangesloten bij de afdelingen Werk en Inkomen van de drie gemeenten.

“Het gezamenlijk Lokale Netwerkbedrijf” houdt in dat de gemeenten blijven samenwerken in de huidige gemeenschappelijke regeling. Die samenwerking richt zich op zowel de Wsw, re-integratieplekken en (nieuw) beschut werken waarbij voor het meest kwetsbare deel van de doelgroep gekozen wordt voor het realiseren van zo veel mogelijk lokaal georganiseerde werkplekken in een maatschappelijke context

De uitwerking van het gezamenlijke lokale netwerkbedrijf is onder leiding van de nieuwe directeur opgepakt. Daarbij zijn direct beheersmaatregelen ingezet om te komen tot een financieel gezonde en toekomstbestendige organisatie. Zoals de herziene begroting 2018 is aangegeven heeft DSW heeft gedurende 2017 reeds een aantal maatregelen genomen om het bedrijfsresultaat te verbeteren. Dit leidt tot concrete invulling van een combinatie van verhoging van de omzet door (her)onderhandeling van prijzen met bestaande en nieuwe opdrachtgevers en verlaging van kosten door bijvoorbeeld het onbemand maken van de kantine aan de Edelgasstraat. Het dagelijks Bestuur heeft de directie opdracht gegeven om het bedrijfsresultaat terug te brengen naar nihil, zodat het tekort op de begroting in 2021 nog slechts bestaat uit het subsidietekort. Om de beoogde verbetering van het bedrijfsresultaat daadwerkelijk te realiseren zal in de volgende collegeperiode (2018–2022) een integraal bedrijfsplan opgesteld worden.

Tijdens de uitwerking van het toekomstscenario “Het gezamenlijk Lokale Netwerkbedrijf” werd de gezamenlijke visie en ambitie van de drie gemeenten (Zoetermeer, Rijswijk en Leidschendam-Voorburg) ten aanzien van de doelgroep bevestigd. De medewerkers van DSW leveren een waardevolle bijdrage in en aan de maatschappij. Iedereen moet mee kunnen doen, bij voorkeur bij een lokale organisatie of bedrijf. Voor medewerkers die gebaat zijn bij meer structuur en minder prikkels kunnen hebben, moet productiewerk in een prikkelarme omgeving mogelijk blijven.

In de uitwerking zijn echter ook belangrijke verschillen tussen de gemeenten naar voren gekomen ten aanzien van de concrete invulling van dit toekomstscenario. Deze verschillen liggen voornamelijk op het vlak van het takenpakket en welke trajecten die worden ondergebracht bij het nieuwe bedrijf. De drie gemeenten willen niet in gelijke mate nieuw beschut werk en re-integratie gaan organiseren via het lokale netwerkbedrijf. Deze constatering bracht leidde tot vraagtekens bij het vasthouden van het gedeelde eigenaarschap, dat de bestuurlijke basis vormt voor het toekomstscenario “Het gezamenlijk Lokale Netwerkbedrijf”.

Het Dagelijks Bestuur heeft daarom besloten de inhoudelijke uitwerking van het gezamenlijke lokale netwerkbedrijf los te trekken van het vraagstuk over de vorm van de governance en vervolgens het andere door IROKO beschreven voorkeursscenario te onderzoeken (scenario “sociaal werkbedrijf met Zoetermeer als centrumgemeente”).

2. Governance vraagstuk

Het Dagelijks Bestuur heeft zich afgevraagd of de bepalingen in de huidige Gemeenschappelijke Regeling nog passend zijn op de lange termijn. Het eigenaarschap in de huidige Gemeenschappelijke Regeling is verdeeld op basis van het aantal medewerkers met een SW-indicatie uit iedere gemeente. Met het afsluiten van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) wordt deze doelgroep alleen maar kleiner. Omdat de gemeenten verschillen in het aantal trajecten dat zij willen inkopen bij het nieuwe werkbedrijf voor de doelgroepen nieuw beschut werk en re-integratie, is verdeling van het eigenaarschap op basis van de SW-doelgroep in de nabije toekomst niet meer representatief voor het hele werkbedrijf.

Het Dagelijks Bestuur heeft verkend wat de mogelijkheden zijn voor een ander toekomstig governancemodel. In deze verkenning heeft de gemeente Rijswijk aangegeven open te staan voor een onderzoek naar de mogelijkheid om het eigenaarschap van DSW over te dragen. In dat geval blijven de gemeenten Leidschendam-Voorburg en Zoetermeer samen eigenaar van DSW. Op basis van de huidige Gemeenschappelijke Regeling ontstaat er een ongelijkwaardige verhouding in het eigenaarschap en verdeling van de stemmen in het bestuur. Het Dagelijks Bestuur heeft geconcludeerd dat dit geen toekomstbestendige optie is.

Een mogelijk optie is dat de gemeenten Leidschendam-Voorburg en Rijswijk beide het eigenaarschap overdragen aan de gemeente Zoetermeer. De gemeenten Leidschendam-Voorburg en Rijswijk gaan dan werkplekken inkopen bij de gemeente Zoetermeer.

Het Dagelijks Bestuur heeft adviesbureau IROKO opdracht gegeven om de juridische en financiële consequentie voor het beëindigen van de gemeenschappelijke regeling in kaart te brengen. Het rapport van IROKO is als bijlage bij dit voorstel toegevoegd.

3. Inkoop SW bij toekomstig bedrijf

Bij de keuze voor het inrichten van een nieuw werkbedrijf staat voor alle drie de gemeenten voorop dat de doelgroep geen nadelige gevolgen ondervindt van het opheffen van de Gemeenschappelijke Regeling. Voor de gemeente Rijswijk is het een harde voorwaarde dat alle huidige SW-medewerkers van DSW gegarandeerd een werkplek krijgen bij het nieuwe sociaal werkbedrijf en waar mogelijk op de opdracht waar ze nu al werkzaam zijn.

Bij een keuze voor het sociaal werkbedrijf met de gemeente Zoetermeer als centrumgemeente zijn de gemeenten Leidschendam-Voorburg en Rijswijk in de toekomst geen risicodragers meer voor de exploitatie van het sociaal werkbedrijf. De consequentie is wel dat beide gemeenten geen bestuurlijke invloed meer hebben en dus alleen nog kunnen sturen op basis van inkoopafspraken.

4. Uitkomsten IROKO rapport onderzoek andere governance

Als de gemeente Zoetermeer enig eigenaar wordt, dan houdt de Gemeenschappelijke Regeling op met bestaan. Hiervoor is het juridisch noodzakelijk om de Gemeenschappelijke regeling op te heffen. IROKO heeft in kaart gebracht dat het juridisch proces minimaal 14 maanden duurt. Dit is echter een minimale variant waarbij alle onderhandelingen spoedig moeten verlopen. Meer reëel is een duur van ongeveer 2 jaar. Hieronder wordt kort toegelicht hoe het proces van opheffen er uitziet en wat de financiële consequenties zijn.

Proces

Het besluit om te komen tot het opheffen van de Gemeenschappelijke Regeling bevat de volgende stappen:

1. het ondertekenen door de colleges van de intentieverklaring om gezamenlijk te komen tot de uitwerking van het scenario "sociaal werkbedrijf met Zoetermeer als centrumgemeente"
2. lokaal en regionaal concrete uitwerking van dit scenario
3. voorbereiding besluitvorming in de gemeenteraad
4. Instemming van de gemeenteraad met het opstellen van een concept opheffingsplan en ontwerpvoorstel voor verevening.
5. Het Algemeen Bestuur DSW stelt concept opheffingsplan en ontwerpvoorstel voor verevening op. Onderdeel van het proces van het opstellen van een concept liquidatieplan is de onderhandeling met de vakbonden om te komen tot een sociaal plan voor het niet Wsw-personeel en een sociaal convenant voor de Wsw-medewerkers.
6. Het Algemeen Bestuur DSW vraagt de Ondernemingsraad van DSW advies over de personele gevolgen van de voorgenomen opheffing.
7. Het Algemeen Bestuur DSW stelt de gemeenten voor op de Gemeenschappelijke Regeling op te heffen. Dit voorstel bevat het concept opheffingsplan, het ontwerpvoorstel voor de verevening en een gedetailleerde uitwerking van het toekomstige bedrijf. Het voorstel wordt door het college ter zienswijze aan de gemeenteraad voorgelegd.
8. Na het ontvangen van de zienswijze van de gemeenteraden stelt het Algemeen Bestuur DSW het definitieve opheffingsplan en de definitieve vereveningsregeling vast. Deze worden ter besluitvorming naar de gemeenten gestuurd.

9. Het college vraagt de gemeenteraad op basis van het voorstel van het Algemeen Bestuur DSW en het opheffingsplan toestemming tot opheffing van de Gemeenschappelijke Regeling. De Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt dat de gemeenteraad het voorstel daarvoor toetst aan het recht en het algemeen belang.
10. Na instemming van de gemeenteraad besluit het college tot opheffing van de Gemeenschappelijke Regeling.

Financiële consequenties

IROKO heeft een financiële doorrekening gemaakt met 3 varianten.

1. De maximale kosten bedragen € 13.6 miljoen voor de drie gemeenten gezamenlijk. Daarbij is geen rekening gehouden met de toekomstige organisatie en andere factoren die de kosten beperken.
2. In de realistische berekening is de aannahme gedaan dat een deel van het kaderpersoneel een nieuwe baan vindt en een deel van de activa niet geheel wordt afgeboekt. De kosten bedragen in dat geval € 8.7 miljoen voor de drie gemeenten gezamenlijk.
3. Ten slotte is rekening wordt gehouden met de nieuwe organisatie die wordt opgezet. Deze nieuwe organisatie is conform de uitgangspunten van het scenario 'Sociaal werkbedrijf met de gemeente Zoetermeer als centrumgemeente'. In dit scenario koopt de gemeente Leidschendam-Voorburg in de toekomst naast de SW-werkplekken ook werkplekken voor nieuw beschut werk vanuit de Participatiewet en re-integratietrajecten bij de nieuwe organisatie inkoop. In dit geval komen de eenmalige kosten uit op € 5.9 miljoen voor de drie gemeenten gezamenlijk.

Tabel 1 Samenvatting kosten beëindiging GR in mln. euro's voor de drie gemeenten

Categorie	Maximaal	Realistisch	Nieuw bedrijf
Personeel	€ 10,5	€ 6,3	€ 3,7
Boekverlies op activa	€ 0,9	€ 0,7	€ 0,5
Afkoop huurcontract Edelgasstraat en Populierendreef	€ 1,6	€ 1,1	€ 1,1
Afkoop overige contracten	Nihil	Nihil	Nihil
Kosten uitvoering opheffing	€ 0,6	€ 0,6	€ 0,6
Totaal	€ 13,6	€ 8,7	€ 5,9

In de intentieverklaring is opgenomen dat het in het gehele transitieproces de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het redelijkheidsbeginsel leidend zullen zijn; dat voor de verdeling van de kosten voor het beëindigen van de huidige gemeenschappelijke regeling tussen de drie gemeenten de volgende twee uitgangspunten gelden:

- o de initiële kosten voor het beëindigen van de gemeenschappelijke regeling worden verdeeld naar rato van het aantal SE;
- o om gemeenten die meer frictiekosten verminderen in redelijkheid te compenseren wordt een bonus-malus regeling verkend

5.Re-integratie en nieuw beschut werk

In de berekeningen van IROKO is aangenomen dat de gemeente Rijswijk geen garantie geeft op het inkopen van werkplekken voor nieuw beschut werk vanuit de participatiewet en op re-integratietrajecten.

Nieuw beschut werk vanuit de Participatiewet wordt momenteel alleen via DSW georganiseerd. De gemeente heeft een verkenning gedaan naar de mogelijkheden om nieuw beschut werk bij reguliere werkgevers te organiseren. Uit deze verkenning komt naar voren dat steeds meer ondernemers invulling willen geven aan maatschappelijk verantwoord ondernemen. Tegelijkertijd zien ondernemers knelpunten voor het in dienst nemen van deze doelgroep in het werkgeversrisico bij ziekte of arbeidsongeschikte. Detacheringsmogelijkheden bieden hiervoor een oplossing.

Vraag is of de gemeente een degelijke taak in de toekomst zelf wil en kan oppakken of dit vanuit haar regierol overlaat aan een externe partner, zoals een sociaal werkbedrijf. Het nieuwe college zal aan de slag gaan met uitwerking van dit toekomstbeeld op lokaal niveau.

6. Conclusie en voorstel

Het afgelopen jaar is duidelijk geworden dat toekomstbeelden van de drie gemeenten voor de nieuwe organisatie te ver uiteen liggen om in de huidige Gemeenschappelijke Regeling te blijven samenwerken. Het college ziet zowel voor de gemeente Rijswijk als voor DSW kansen voor de toekomst liggen in een andere organisatievorm.

Voorop staat dat een duidelijk beeld over de toekomstige uitvoering van beschut werk noodzakelijk is om een keuze over het wel of niet opheffen van de Gemeenschappelijke Regeling te kunnen maken. Dit toekomstbeeld moet zowel op regionaal als lokaal niveau verder worden uitgewerkt. Het college stelt voor om na ondertekening van de intentieverklaring door de colleges, de uitwerking van het "sociaal werkbedrijf met Zoetermeer als centrumgemeente" verder ter hand te nemen.

Met de gemeenteraadsverkiezingen in zicht wil het college zorgen voor een zorgvuldige overdracht van dit dossier naar het nieuwe college. Daartoe is een intentieverklaring opgesteld die door de colleges van de gemeenten Zoetermeer, Leidschendam-Voorburg en Rijswijk wordt ondertekend.

In de verklaring spreken de drie colleges de intentie uit om aan de slag te gaan met uitwerking van een sociaal werkbedrijf met de gemeente Zoetermeer als centrum gemeente, waar de gemeenten Leidschendam-Voorburg en Rijswijk in de toekomst werkplekken voor de SW-doelgroep inkopen. De planning is om de intentieverklaring na instemming van de gemeenteraad te laten ondertekenen door het college. De verdere uitwerking zal plaatsvinden onder leiding van het nieuwe college plaatsvinden. Het nieuwe college zal u rond de zomer informeren over de nieuwe toekomstige organisatie en het proces om binnen twee jaar te komen tot opheffing van de gemeenschappelijke regeling.

10. Bijlagen
 - Concept-Intentieovereenkomst
 - IROKO onderzoek consequenties andere vorm van samenwerking

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,
de secretaris,

de burgemeester,

drs. M. Middendorp MPC

drs. M.J. Bezuijen

De gemeenteraad van Rijswijk,
Bijeen in openbare vergadering op 6 februari 2018
Gelezen het voorstel van college van burgemeester en wethouder
d.d. 19-12-2017, nr. 18 003

BESLUIT:

1. In te stemmen met het ondertekenen van de intentieverklaring door het college
2. Het college te verzoeken de opheffing van de gemeenschappelijke regeling uit te werken en hiervoor te komen met een plan van aanpak.

Aldus besloten door de Raad van de gemeente Rijswijk, in zijn openbare vergadering van 6 februari 2018

de griffier,

de voorzitter,

J.A. Massaar, bpa

drs. M.J. Bezuijen